

תוכן עניינים

0	1. מבוא
0	2. רקע מדעי
0	2.1 שביעות רצון בעבודה
0	2.2 דימוי עצמי
0	2.3 שכר
0	2.4 ותק בעבודה
0	2.5 הקשר בין דימוי עצמי לבין שביעות רצון בעבודה
0	3. שיטה
0	3.1 משתתפים
0	3.2 כלים
0	3.3 הליך
0	4. מקורות

מבוא

שביעות רצון, שכר וותק בעבודה הינם גורמים המשחקים תפקיד חשוב בתחושתו האישית של עובד בארגון. תפיסתו של עובד את עצמו במקום עבודתו מוגדרת בספרות כמשמעותית ביחס לביצועי העובד ויעילותו. הבנת הגורמים המשפיעים ואופן השפעתם על דימוי עצמי של עובדים תאפשר לאפיין את הנושאים או הבעיות העיקריות שעולות במקום העבודה, איתן מתמודדים עובדים. זאת על מנת לאפשר הבחנה בין הגורמים לגביהם ניתן לפעול ולשנותם, כמו שכר, לבין גורמים שפחות ניתנים לשינוי, כמו וותק בעבודה.

מחקר זה נובע מתוך הרציונל של הפסיכולוגיה הארגונית והתעסוקתית, בה בוחנים משתנים המשפיעים על שביעות רצון העובדים במקום עבודתם. עבודה זו תבחן גורמים אלה על מקרה בוחן של סוהרים ותנסה להתייחס לייחודיות תעסוקתם. לשביעות רצונם של סוהרים השפעה ניכרת על פיריון העבודה כחלק מייחודיות המקצוע. מקצוע ייחודי זה תומך בחובו אינטגרציה בין ממדים רבים להם משקל רב גם על איכות חייו של העובד.

המחקר מבחין בין שני סוגי משתנים משפיעים: משתנים טכניים, כמו שכר (הנתון אולי לשינוי) וותק (שאינו נתון לשינוי, אלא להתקדמות כרונולוגית). לעומת שביעות רצון במקום העבודה, שלמרות היותה משתנה בלתי תלוי במחקר זה, משתנה זה אוחד בתוכו גורמים שונים, שחלקם רגשיים. לעיתים ישנו קושי להתחקות אחר הגורמים המשפיעים עליו.

עם זאת, מחקר זה ינסה לבחון את השפעתם של משתנים אלה על דימוי עצמי, במקרה הבוחן של סוהרים.

רקע מדעי

מערכת בתי הסוהר מציבה את הסוהר במקום בו בהתאם למבנה הארגוני, חייב להיות בתגובה תמידית גם כלפי המערכת הניהולית וגם כלפי האסירים בבית הסוהר. תוך שמירת סביבת מאסר בטוחה הן לצוותים והן לאסירים כעדיפות עליונה, הסוהרים חייבים לעמוד גם בתקציבים, בנושאים של משאבי אנוש ונושאי איוש, תפקוד המתקן, דאגות של האסירים ומשפחות האסירים (Atkin-plunk& Armstrong, 2013).

מחקר שנעשה על סוהרים הראה סביבת הכלא הדינמית מציגה אתגרים יומיומיים עבור סוהרים, וחלקם חשים שאינם מוכשרים לכך. התמודדות יומיומית עם קונפליקטים מגוונים עלולה לגרום למתח בעבודה הגורם לביצועים מוגבלים, תסכול וחוסר שביעות רצון (Atkin-plunk& Armstrong, 2013). עם זאת, סביבת עבודתם הדינמית כוללת אתגרים רבים נוספים שעומדים בפני סוהרי הכלא ויכולים להוביל לחווית עבודה מלחיצה. פעמים רבות, תנאי העבודה של סוהרים הם מלחיצים ומסוכנים. כלומר, הם מקבלים הוראות מעורפלות ממנהליהם, סובלים מעמדות שליליות או מאיומים (Senol-Durak et al. 2006). סוהרי הכלא צריכים גם לפקח על הסדר של מתקן, על בטיחותו, ואחראיים למניעת בריחות ומהומות. מחקרים הראו קשרים בין לחץ בעבודה לבין ביצועים ירודים בעבודה, כמו גם רמות גבוהות של בעיות חברתיות, שחיקה, גירושין, בעיות רגשיות או נפשיות ומחלות (Cheek & Miller, 1983).

הן מבחינה מעשית והן מבחינה מחקרית, פחות תשומת לב מוקדשת לתפקודם המוצלח של סוהרי הכלא או לתכונות הקשורות לחוויות עבודה חיוביות וללחץ בעבודה (Atkin-plunk& Armstrong, 2013). מחקר זה יעסוק בקשר שבין דימוי עצמי לבין שביעות רצון, גובה שכר וותק בעבודה בקרב סוהרים בישראל וכן את התפיסות של סוהרים לגבי הדימוי העצמי שלהם והקשר שלו לשביעות רצונם בעבודה.

הספרות המדעית מצביעה על גורמים שונים המשפיעים על דימוי העצמי של הסוהר ועל הנובע מכך. תחילה, אסקור את הרקע התיאורטי אודות המושגים שבבסיס עבודה זו.

דימוי עצמי

הדימוי העצמי של אדם הוא מאין תמונה שמצטיירת בעיניו על עצמו שכוללת מאפיינים שונים. מאפיינים חיצוניים מורכבים מתיאור פיזי (נראות, משקל, גובה וכדומה), מאפיינים פנימיים הם התכונות האישיות (חוכמה, הצלחה, זהות מגדרית וכו') ותפקיד חברתי. מאפיינים אלה מתקבצים לכדי הגדרה סובייקטיבית של האדם את עצמו. הדימוי העצמי הוא תוצר של תהליך דינמי שמתפתח החל מגיל הילדות ונמשך לאורך כל החיים (בראל-שושני, 2013).